

Constantinides proti Řecku, rozsudek ze dne 6. 10. 2016 - Znalecké posudky v kontextu práva na spravedlivý proces

Stěžovatel: Constantinides

Žalovaný stát: Řecko

Číslo stížnosti: 76438/12

Datum: 06.10.2016

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d)

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: spravedlivý proces, znalec/znalecký posudek

Český právní řád: čl. 6 Listiny základních práv a svobod

Významnost: 2

Znalecké posudky v kontextu práva na spravedlivý proces

Autorský komentář:

V předkládaném rozhodnutí se Soud vyslovil k námitce stěžovatele stran tvrzeného porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy, jež měla založit ta skutečnost, že odsuzující rozsudky se opíraly též o odborné závěry znalkyně přibrané orgánem činným v trestním řízení, k jejímuž výsledku v průběhu celého řízení nedošlo v důsledku jejího nedostavení se k nařízenému jednání. Při hodnocení důvodnosti námitky vycházel Soud z principů vyslovených v rozsudku velkého senátu ve věci Schatschaschwili proti Německu¹⁾, jehož závěry k přípustnosti důkazu ve formě výpovědi svědka obžaloby, jež nebyl vyslechnut ve stadiu soudního řízení, jsou podle něj aplikovatelné mutatis mutandis i ve vztahu k výsledku znalců. Soud konstatoval, že ačkoli vnitrostátní soud neučinil vše potřebné, aby zajistil přítomnost znalkyně na soudním jednání, jednalo se o odborníka, jehož posudek nebyl výlučným nebo rozhodujícím základem pro odsouzení stěžovatele (a nikoli svědka, jehož svědectví by bylo takovým výlučným či rozhodujícím důkazem), přičemž existovaly dostatečné vyvažující faktory, aby řízení jako celek mohlo být považováno za spravedlivé.

V kontextu tohoto nahlížení Soud zdůraznil zejména následující skutečnosti. Stěžovatel měl zaprvé možnost zpochybnit závěry znaleckého posudku a této možnosti využil tím, že předložil tři posudky od jiného znalce, jež byl před soudem vyslechnut. Zadruhé stěžovatel nevysvětlil, z jakého důvodu požadoval, aby mohl položit otázky znalci obžaloby, resp. neuvedl, z jakého důvodu považuje položení otázek za absolutně nezbytné (bez nutnosti jejich konkretizace předem, kterýžto požadavek by mohl být hodnocen jako nepřiměřený). Zatřetí vyšel Soud z toho, že vnitrostátní soudy zdůraznily, že znalecký posudek byl jen jedním důkazem v celém řetězci usvědčujících důkazů a zjištění v něm učiněná byla podepřena také dalšími důkazy (výpověďmi svědků, listinnými důkazy), s čímž se

ztotožnil. Soud, poté co shledal, že požadavky na kontradiktornost řízení byly ve věci stěžovatele dodrženy, jednomyslně dospěl k závěru, že trestní řízení jako celek nebylo nespravedlivé a k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy nedošlo.

Právní úprava v České republice zajišťuje požadavek kontradiktornosti řízení při objasňování odborných otázek již tím, že obviněnému poskytuje možnost předložit vlastní znalecký posudek, při jehož zpracování musí orgán činný v trestním řízení (dále „OČTŘ“) poskytnout znalci potřebnou součinnost, ať již formou nahlédnutí do spisu či umožněním seznámit se s informacemi potřebnými pro jeho vypracování (§ 110a tr. ř.). Posudek strany (tj. i obviněného) má zásadně stejnou důkazní váhu a nakládá se s ním obdobně jako s posudkem opatřeným OČTŘ. Obviněný má právo žádat, aby mu bylo umožněno provést důkaz, zejména výslech znalce, přičemž takové žádosti předseda senátu zpravidla, jde-li o důkaz jím opatřený a předložený, vyhoví (§ 215 odst. 2 tr. ř.). V případě posudku opatřeného OČTŘ může obviněný vznášet námítky proti osobě znalce, jeho odbornému zaměření či formulaci položených otázek (§ 105 odst. 3 tr. ř.), může iniciovat jeho výslech již ve stadiu přípravného řízení (k upuštění od takového výslechu viz § 108 odst. 3 tr. ř.) a požadovat výslech znalce v řízení soudním. K provedení důkazu znaleckým posudkem může dojít zásadně jen na základě projevu vůle obviněného, neboť k přečtení písemně podaného posudku nebo protokolu o výpovědi znalce podle § 211 odst. 5 tr. ř. může dojít jen za souhlasu obviněného a státního zástupce (k provedení důkazu v hlavním líčení konaném v nepřítomnosti obviněného viz § 202 odst. 3 tr. ř.). Zpochybnění správnosti znaleckého posudku opatřeného OČTŘ může obviněný dosáhnout prostřednictvím postupu podle § 109 tr. ř. (požádání znalce o vysvětlení) či předložením vlastního posudku. V případě, že se nepodaří nejasnosti či neúplnosti odborných závěrů nebo rozpornost takových závěrů obsažených v různých posudcích odstranit, může svou procesní aktivitou dosáhnout vypracování posudku ústavem (§ 110 odst. 1 tr. ř.).

Zbývá dodat, že objasnění odborných otázek nezbytných pro jejich rozhodnutí musí soudy věnovat odpovídající pozornost i z hlediska práva obviněného na spravedlivý proces, neboť problematice dodržení podmínek kontradiktornosti řízení při provádění důkazu znaleckým posudkem a správnosti hodnocení tohoto důkazního prostředku soudy věnuje pozornost při své rozhodovací činnosti i Ústavní soud, o čemž svědčí např. jeho nálezy sp. zn. III. ÚS 77/01, III. ÚS 346/01 či další.

(Zpracoval JUDr. Ivo Kouřil)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel, pan Constantinides, byl obviněn z trestného činu padělání a užívání padělaných dokumentů. Ve znaleckém posudku z oboru grafologie, opatřeném státním zástupcem, znalce potvrdila, že některé z dotčených dokumentů mohly být padělané stěžovatelem. Stěžovatel následně předložil posudky od jiného znalce, který dospěl k závěru, že posuzované dokumenty byly napsány jinou osobou a první znalecký posudek nebyl správný. Na nařízené soudní jednání byli předvoláni oba znalci, dostavil se však pouze znalec stěžovatele. V březnu 2007 byl stěžovatel shledán vinným a byl mu uložen trest odnětí svobody v délce 12 let, proti kterému se odvolal. Odvolací soud potvrdil výrok o vině stěžovatele a následné dovolání proti tomuto rozhodnutí bylo Kasačním soudem odmítnuto. Stěžovatel před soudem namítal, že bylo porušeno jeho právo vyslyšet nebo dát vyslyšet svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch garantované čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

1. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 6 Odstavec 1 a 3 písmeno d) ÚMLUVY
2. Stěžovatel napadá rozhodnutí nižších soudů nevyslechnout soudního znalce, jehož znalecký posudek byl jediným důkazem stěžovatelovy viny, a zároveň odmítnutí jeho dovolání, které se

opíralo o výše uvedený procesní nedostatek, Kasačním soudem. Toto odmítnutí nebylo dle názoru stěžovatele Kasačním soudem dostatečně odůvodněno. Dle stěžovatele tak došlo k porušení jeho práva na spravedlivé řízení, tj. čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy, které stanoví:

„1. Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu. (...)“

„3. Každý, kdo je obviněn z trestného činu, má tato minimální práva:

1. d) vyslychat nebo dát vyslychat svědky proti sobě a dosáhnout předvolání a výslech svědků ve svůj prospěch, za stejných podmínek, jako svědků proti sobě;“
2. K nepřítomnosti grafologického experta M. M. K. u soudu
3. K přijatelnosti
4. Soud uvádí, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále uvádí, že není ani nepřijatelná ze žádného jiného důvodu. Prohlašuje ji proto za přijatelnou.
5. K věci samé
6. a) Podání stran
7. i) Stěžovatel
8. Stěžovatel uvedl, že znalecký posudek grafologa M. M. K. byl jediným důkazem, nebo přinejmenším důkazem rozhodujícím, pro jeho odsouzení. Vytýká vládě abstraktní odkazování na další důkazní materiál, kterým byla podložena rozhodnutí, a to bez toho, aby upřesnila, o které důkazy se konkrétně jedná. Všechny k věci se vztahující dokumenty přitom měla k dispozici a mohla tedy předložit soudu ostatní důkazy, které považovala za rozhodující a podstatné. Stěžovatel dále uvádí, že oproti tvrzení vlády, nenavrhoval předvolání M. M. K. opožděně: učinil tak již během prvoinstančního řízení. Odvolací řízení bylo rozloženo do několika dní v důsledku odročení jednání a datum výslechu tak nezáviselo na stěžovateli.
9. Stěžovatel namítá, že měl povinnost předem soudu sdělit povahu otázek, které chce položit M. M. K. Článek 6 nepředvídá možnost uvědomit svědka o otázkách, které obviněný hodlá u jeho výslechu pokládat. Takové upozornění by ohrozilo cíl vyslychajícího, a to ověřit důvěryhodnost svědka, a poskytlo by svědkovi možnost připravit si odpovědi v souladu s jeho zájmy.
10. Stěžovatel zdůrazňuje, že nechtěl pouze zpochybňovat správnost závěrů znaleckého posudku, neboť tyto jsou založeny na technickém a odborném základě. M. M. K. měl odpovídat před soudem ústně na otázky vyvstálé v souvislosti se znaleckým posudkem D. K., který byl jmenován stěžovatelem. Aby se M. M. K. dostavil k soudu, bylo důležité ve smyslu rovnosti stran, neboť jeho posudek byl četně citován prokuraturou ve prospěch obžaloby, jejímž svědkem M. M. K. byl.
11. ii) Vláda
12. Odkazujíc na rozsudky Doorson proti Nizozemí, ze dne 26.3.1996, Sbírnka rozsudků a rozhodnutí 1996-II; Brandstetter proti Rakousku, ze dne 28.8.1991, s. A č. 211; a Bonisch proti Rakousku, ze dne 6.5.1985, s. A č. 92, relevantní články trestního řádu a skutečnost, že M. M. K. byl znalcem a nikoliv svědkem, vláda zdůrazňuje, že čl. 6 odst. 3 písm. d) se ve věci neaplikuje. I za předpokladu, že by byl aplikován, nedošlo k jeho porušení.
13. Vláda nejdříve potvrzuje teorii, že trestní právo zřetelně rozlišuje mezi svědky a znalci. První svědčí o skutečnostech, o nichž mají osobní povědomí, nebo o kterých byli informováni druhými a které se vztahují k určité trestní věci. Oproti tomu znalec skládá přísahu zhostit se svých povinností nestranně a na základě vědeckých skutečností. Není na straně obžaloby, ale asistuje soudu v případech, které vyžadují specifické znalosti. Žalovaný může zpochybnit obsah znaleckého posudku jiným znaleckým posudkem vypracovaným znalcem, způsobilým ke jmenování.

14. Vláda zdůrazňuje, že stěžovatel nevznesl námitky k nevyslechnutí M. M. K. na konci odvolacího řízení, nezpochybil profesní způsobilost M. M. K. a neuvedl důvod, proč požádal o výslech M. M. K. během odvolacího řízení až opožděně. Bylo tedy pouze logické, že soudy, včetně Kasačního soudu, dospěly k závěru, že stěžovatel neměl jiný zájem než namítat podstatu znaleckého posudku a jeho závěry. Tato možnost mu byla několikrát nabídnuta a obžalovaný jí využil prostřednictvím grafologických posudků a výpovědi jím přizvaného grafologa. Nicméně z výše uvedeného nevyplýval žádný závažný důvod k výslechu M. M. K.
15. Dle vlády nedošlo k porušení zásady kontradiktornosti ani rovnosti stran. Stěžovatel využil všech možností k vyvrácení závěrů znaleckého posudku M. M. K. a zejména: spokojil se se jmenováním odborného poradce, ale nevyužil jeho služeb; v prvoinstančním řízení nežádal, aby znalecký posudek M. M. K. nebyl zohledněn; v odvolacím řízení požadoval předvolání M. M. K., aniž upřesnil otázky, které mu měly být pokládány. Odvolací soud nebyl povinen nařídít předvedení M. M. K., neboť důvodně předpokládal, že toho nebylo zapotřebí. Považoval vinu stěžovatele za prokázanou bez veškerých pochyb a bez ohledu na znalecký posudek M. M. K. Odůvodnění nižších soudů byla vyčerpávající a dostatečná. Zakládala se na svědeckých výpovědích a dalších skutečnostech obsažených ve 105 dokumentech o rozsahu přibližně 1500 stran.
16. b) Posouzení Soudu
17. i) Obecné principy
18. Soud připomíná, že pojem „svědek“ je pojem autonomní, který je nezávislý na smyslu, který získává ve vnitrostátním právu smluvních států (Kostovski proti Nizozemí, ze dne 20.11.1989, s. A, č. A 166, § 40; a Damir Sibgatulin proti Rusku, ze dne 24.4.2012, č. 1413/05, § 45). Jestliže se znění čl. 6 odst. 3 písm. d) vztahuje na svědky a nikoliv na znalce, záruky poskytované odst. 3 představují nedílnou součást práva na spravedlivý proces předjímaný odst. 1 čl. 6. Soud tedy uzavírá, že právo obviněného vyslyšet znalce je chráněno obecnou zásadou zavedenou čl. 6 odst. 1 a je v souvislosti s ním zkoumáno „veda přitom v patrnosti požadavky odst. 3“ (Brandstetter proti Rakousku, viz výše, § 42; a Matytsina proti Rusku, ze dne 27.3.2014, č. 58428/10, § 168).
19. Názor znalce jmenovaného soudem k zodpovězení otázek, které vzešly z případu, je způsobilý významně ovlivnit hodnocení soudu v dané záležitosti. Článek 6 odst. 3 písm. d) zakotvuje zásadu, dle které předtím, než je obviněný uznán vinným, musí být všechny důkazy proti němu provedeny veřejně, v jeho přítomnosti, a to s ohledem na uplatnění zásady kontradiktornosti. Tento princip není bez výjimky (...). Obecně lze stanovit, že je nutné dát obviněnému odpovídající a dostatečnou možnost zpochybnit svědecké výpovědi a klást otázky svědkům, a to buď při výslechu nebo později (Luca proti Itálii, č. 33354/96, § 39, CEDH 2001-II; a Solakov proti Bývalé jugoslávské republice Makedonii, č. 47023/99, § 57, CEDH 2001-X). Rozhodne-li soud o nezbytnosti znaleckého posudku, obhajoba obviněného musí mít možnost položit znalcům otázky, zpochybnit jejich závěry a učinit tak přímo během jednání (Mirilashvili proti Rusku, ze dne 11.12.2008, č. 6293/04, § 190).
20. V rozsudku ve věci Schatschaschwili proti Německu (č. 9154/10, § 111-131, CEDH 2015) velký senát potvrdil, že absence vážného důvodu k předvolání ospravedlňující nevyslechnutí svědka nemůže ve své podstatě učinit proces nespravedlivým, ačkoliv zůstává prvkem zvažovaným při posuzování celkové kvality procesu. Jedná se o prvek, který může přispět k závěru, že došlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d). Navíc vzhledem ke skutečnosti, že záměrem Soudu je zjistit, zda proces byl spravedlivý ve svém celku, musí tento ověřit, zda existovaly dostatečné vyvažující faktory, a to nikoliv pouze v případech, kde výroky nepřítomného svědka představují jedinou a rozhodující skutečnost pro odsouzení obviněného, ale také v případech, kde Soud považuje za obtížné určit, zda se jednalo o skutečnost jedinou a rozhodující pro odsouzení, nicméně je přesvědčen, že tyto výroky měly svoji váhu a mohly ztížit situaci obhajoby. Rozsah vyvažujících faktorů nezbytných k tomu, aby byl proces považován za spravedlivý, bude záviset na významnosti skutečností tvrzených nepřítomným svědkem. Čím větší je jejich významnost,

tím pádnější musí být vyvažující faktory, a to tak, aby bylo možno proces jako celek považovat za spravedlivý (Seton proti Velké Británii, ze dne 12.9.2016, č. 55287/10, odst. 59). Soud považuje tyto principy za aplikovatelné mutatis mutandis i v této věci, která se týká znalců.

21. ii) Aplikace obecných principů ve věci
22. V tomto případě Soud nejdříve konstatuje, že navzdory skutečnosti, že odvolací trestní soud, stejně jako soud první instance, nařídil předvolání M. M. K., netrval na jeho výslechu a v tomto smyslu neposkytnul žádné vysvětlení. Rozhodujíc o odvolání, odvolací soud zamítl stěžovatelův požadavek s tím, že předvolání znalce není nezbytné. Řecké soudy tedy nevynaložily veškeré úsilí, které bylo možno od nich odůvodněně očekávat k tomu, aby zajistily předvolání M. M. K.
23. Na druhou stranu Soud konstatuje, že odvolací soud vyzdvihnul falzifikaci dokumentů obviněným, která byla dostatečně a bezpochyby prokázána, a to především znaleckým posudkem M. M. K. Důvěryhodnost tohoto posudku byla podložena spisovým materiálem a svědeckými výpověďmi. Soud, shodně s názorem soudu odvolacího, považuje obsah a závěry znaleckého posudku za přesvědčivé a slučitelné s dokumenty několika státních institucí a svědeckými výpověďmi. Je zřejmé, že soud v první instanci, stejně tak jako v druhé, hodnotil znalecký posudek M. M. K. jako důležitý dokument podepřený ostatním důkazním materiálem.
24. Zůstává proto posoudit, zda s ohledem na výše uvedené skutečnosti v neprospěch stěžovatele měl tento možnost využít vyvažujících faktorů dostatečných k zajištění „spravedlivého procesu“.
25. V tomto smyslu Soud nejprve uvádí, že poté, co byl M. M. K. jmenován na žádost obžaloby znalcem, stěžovatel prostřednictvím svého právního zástupce zvolil jiného znalce, C. T. S., jako „odborného poradce“, aby mu asistoval tak, jak to umožňuje vnitrostátní právo. Stěžovatel nicméně nikdy nevyužil jeho služeb. Mimo jiné ve dnech 7., 28. a 29.12.2004 stěžovatel předložil tři znalecké posudky od jiného znalce, D. K., kterého najal. Tyto znalecké posudky uváděly, že sporné dokumenty nebyly vypracovány stěžovatelem a znalecký posudek M. M. K. byl nesprávný (...). Tento znalec během odvolacího řízení obhajoval závěry svých znaleckých posudků příznivých pro stěžovatele.
26. Soud současně uvádí, že jestliže stěžovatel zpochybňoval profesní způsobilost M. M. K. před vyšetřovacím soudcem (během přípravného řízení), nikdy tak neučinil během soudního řízení samotného, kdy se spokojil pouze se zpochybněním závěrů znaleckého posudku. Na druhé straně, zvláště v první instanci, stěžovatel, který požadoval výslech M. M. K., nereagoval ani na její nepřítomnost při opětovném zahájení slyšení, ani při jeho ukončení, když se předsedající soudce dotázal stran, zda požadují provedení dodatečných důkazů (...).
27. Jeví se tedy, že stěžovatel měl možnost vyvrátit závěry znaleckého posudku M. M. K. a že jí využil, konkrétně předložením tří znaleckých posudků vypracovaných jím jmenovaným znalcem D. K., který své názory přednesl osobně před soudem první instance.
28. Soud také přikládá váhu skutečnosti, že stěžovatel před odvolacím soudem v odvolacím řízení nevysvětlil důvody své žádosti vyslechnout M. M. K. Jestliže Soud souhlasí se stěžovatelovým tvrzením, že nebylo vhodné v předstihu uvádět otázky, které měl v úmyslu položit M. M. K., přesto by bylo rozumné, aby soudu předestřel alespoň důvody, pro které považoval výslech M. M. K. za absolutně nezbytný, nebo předpokládané skutečnosti, které by tento výslech přinesl navíc vedle závěrů znalce D. K. avšak stěžovatel neuvedl tyto důvody ani nyní před Soudem.
29. Soud konstatuje, že vnitrostátní soudy zdůraznily, že závěry znaleckého posudku M. M. K. byly v souladu s množstvím oficiálních dokumentů poskytnutých především daňovými orgány, Úřadem lesní správy a Ředitelstvím kriminálních služeb, stejně tak jako se svědeckými výpověďmi (...). V tomto ohledu je vhodné zdůraznit, že spis obsahoval 105 dokumentů o přibližně 1500 stranách. Znalecký posudek M. M. K. byl jedním ze spisových dokumentů.
30. Soud považuje tedy za nutné danou věc odlišit od případů, kdy vnitrostátní soudy zakládají zcela jasně svůj závěr o vině stěžovatele na svědeckých výpovědích svědků, kterým stěžovatel neměl v žádném stadiu řízení možnost pokládat otázky. V této věci se nejedná o svědky vypovídající o skutečnostech, které viděli nebo zjistili z doslechu (viz mj. Nikolitsas proti

Řecku, ze dne 3.8.2014, č. 63117/09, § 38-39), ale o znalecký posudek vypracovaný nezávislým znalcem jmenovaným soudem v rámci řízení, aby osvětlil odbornou a technickou záležitost obsaženou ve spisu. Jeho závěry byly podrobeny kritice znalce jmenovaného stěžovatelem. V tomto konkrétním aspektu se tedy věc liší od výše uváděné věci Matytsina, ve které Soud konstatoval porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d), a to především proto, že soud měl k dispozici znalecký posudek předložený obžalobou bez účasti obhajoby, jehož závěry nebylo umožněno obhajobě během slyšení zpochybnit (Matytsina, viz výše, § 175).

31. Oproti tomu v předložené věci, a to přinejmenším během slyšení, mohl znalec jmenovaný stěžovatelem písemně nebo ústně zpochybnit závěry M. M. K. Jestliže tak stěžovatel neučinil v předchozím stadiu řízení, je to třeba přičítat pouze jemu, neboť přítomnost poradce, kterého sám jmenoval, nepožadoval (...).
32. Ve zkratce, i když soud v prvním stupni neučinil vše, co mohl, aby přiměl M. M. K. se před něj dostavit, M. M. K. byl znalcem a nikoliv svědkem a jeho znalecký posudek nebyl jediným ani rozhodujícím důkazním prostředkem pro závěr o vině stěžovatele. Ostatně stěžovatel měl možnost využít dostatečných vyvažujících faktorů, neboť jmenoval svého vlastního znalce, který předložil tři znalecké posudky. Požadavky na kontradiktornost řízení tak byly z jeho pohledu dodrženy.
33. S ohledem na výše uvedené, Soud rozhodl, že práva obhajoby stěžovatele nebyla omezena tak, aby došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces.
34. Nedošlo proto k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy.
35. K údajně nedostatečnému odůvodnění Kasačního soudu pokud jde o žalobní důvod týkající se čl. 6 odst. 3 písm. d)
36. K přijatelnosti
37. Soud uvádí, že stížnost není zjevně neopodstatněná ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. a) Úmluvy. Dále uvádí, že není ani nepřijatelná ze žádného jiného důvodu. Prohlašuje ji proto za přijatelnou.
38. K věci samé
39. Stěžovatel uvádí, že Kasační soud velmi stručně odmítl žalobní důvod týkající se čl. 6 odst. 3 písm. d), i když byl podpořen velmi dlouhou analýzou judikatury Soudu v této věci.
40. Vláda zdůrazňuje, že Kasační soud není třetí instancí a znovu nereviduje skutkové okolnosti případu. Stačí mu konstatovat, že odůvodnění dovolání vůči rozsudku je dostatečné a přesvědčivé a založené na věcných skutečnostech podléhajících přezkumu nižšími soudy. V předložené věci nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 vzhledem k následujícímu: a) stěžovatelu teoretickému a obecnému dovolání, ve kterém neuvedl žádný důvod, který by vysvětloval nezbytnost vyloučení M. M. K., b) odůvodnění Kasačního soudu, ve kterém tento konstatoval dostatečnost odůvodnění rozsudku odvolacího soudu a c) souhrn řízení před soudem a před Kasačním soudem.
41. Co se týká obecných principů aplikace čl. 6 odst. 1 Úmluvy ve věcech obdobných, Soud odkazuje na svoji předchozí judikaturu (Koutsoliontos a Pantazis proti Řecku, ze dne 22.9.2015, č. 54608/09 a 54590/09, § 52-53).
42. Soud konstatuje, že poté, co převzal odůvodnění odvolacího soudu, Kasační soud jej potvrdil bera přitom v potaz, že nebylo v rozporu s § 510 odst. 1 písm. a) a d) trestního řádu, čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy, ani s povinností danou Ústavou odůvodnit soudní rozhodnutí konkrétním a podrobným způsobem. Kasační soud uvedl, že požadavek stěžovatele na předvolání M. M. K. byl formulován neurčitě a že odvolací soud na tento požadavek reagoval dostatečně. Kasační soud tak přijal závěry odvolacího soudu a potvrdil, že způsob, kterým soud nižší instance rozhodl, nebyl v rozporu s Ústavou ani s Úmluvou (viz Helle proti Finsku, ze dne 19.12.1997, § 59-60, Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1997-VIII).
43. Ve světle výše uvedeného Soud konstatuje, že za daných okolností, kdy soudy nižších instancí neporušily aplikovatelné právo, Kasační soud dostatečně odůvodnil odmítnutí předmětného dovolání.

44. Ve věci proto nedošlo k porušení čl. 6.

45. K OSTATNÍM ČÁSTEM STÍŽNOSTI

46. S odkazem na čl. 6 odst. 1 a 13 Úmluvy stěžovatel ve své stížnosti tvrdí nepřiměřenou délku řízení a absenci odpovídajícího opravného prostředku. Nicméně ve své odpovědi na připomínky vlády uvedl, že si přeje stáhnout tuto část stížnosti.

47. V případě absence konkrétních okolností dotýkajících se respektování práv garantovaných Úmluvou a Protokoly Soud nepovažuje přezkum stížnosti ve smyslu čl. 37 odst. 1 písm. a) Úmluvy za opodstatněný. Je tedy nezbytné v této části stížnost odmítnout.

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Rozhoduje o odmítnutí stížnosti v části týkající se čl. 6 odst. 1 (délka řízení) a čl. 13 Úmluvy;
2. Prohlašuje stížnost za přijatelnou;
3. Rozhoduje, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 3 písm. d) Úmluvy, pokud jde o stížnost na nepředvolání znalce k výslechu;
4. Rozhoduje, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o stížnost na nedostatečné odůvodnění Kasačního soudu.

(Zpracovala Helena Dvořáková)

1 Rozsudek ze dne 15.12.2015, stížnost č. 9154/10, v němž Soud mimo jiné připustil, aby i v případě absence závažných důvodů pro nepřítomnost svědka bylo provedeno celkové posouzení spravedlivosti řízení, a v němž se vyjádřil k otázce rozhodujícího důkazu, dostatečných vyvažujících faktorů kompenzujících ztížené podmínky obhajoby a dalším otázkám (např. rozvedení jednotlivých prvků testu z rozsudku Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království) - blíže Sbíрка soudních rozhodnutí stanovisek - Výběr důležitých rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva pro justiční praxi z pohledu Nejvyššího soudu č. 2/2016.